

KLASA: 003-01/26-03/155
URBROJ: 2196-115/01-26-15
Vukovar, 27. veljače 2026. godine

Na temelju članka 51. Statuta Veleučilišta, „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru, Vijeće Veleučilišta „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru na 155. redovitoj sjednici održanoj 27. veljače 2026. godine, u akademskoj 2025./2026. godini, pod točkom 15. dnevnog reda donosi sljedeću

POLITIKU KORIŠTENJA ALATA UMJETNE INTELIGENCIJE NA VELEUČILIŠTU „LAVOSLAV RUŽIČKA“ U VUKOVARU

Uvod

Umjetna inteligencija (AI) sve snažnije utječe na procese učenja, podučavanja, znanstvenog istraživanja i administracije. Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru (u daljnjem tekstu: VEVU) prepoznaje potencijal AI u unapređenju kvalitete visokoga obrazovanja, ali i potrebu za odgovornim, sigurnim i etičkim korištenjem iste. Ovom Politikom uređuje se način korištenja alata AI u nastavi, studentskim radovima, znanstveno-istraživačkom radu i administrativnim procesima.

Politika se temelji na odredbama Akta o umjetnoj inteligenciji Europske unije (AI Act), propisima Republike Hrvatske, akademskoj etici i načelima odgovorne uporabe tehnologije.

VEVU aktivno podržava razvoj kompetencija studenata, nastavnog i znanstveno-nastavnog osoblja u korištenju alata AI. Ova podrška uključuje stjecanje vještina nužnih za etičko i učinkovito korištenje AI, s naglaskom na razumijevanju mogućnosti i ograničenja tehnologija AI. Korištenje AI mora biti u skladu s etičkim normama uz poštovanje privatnosti, intelektualnog vlasništva i zakonodavnog okvira. Alati AI se ne mogu priznati kao autori publikacija niti se mogu citirati na isti način kao osobe. Korisnici alata AI su odgovorni za provjeru točnosti i izvora informacija te potencijalnih pristranosti (engl. bias) u podacima dobivenim putem AI. Alate AI u akademskim aktivnostima je potrebno koristiti na transparentan način. Ovo uključuje jasno navođenje svake uporabe AI u metodologiji rada, analizi podataka, izvorima informacija ili zahvalama na početku rada. Neprihvatljivo je

predstavljati sadržaj generiran pomoću AI kao isključivo vlastiti rad bez odgovarajuće atribucije. Nastavnici mogu definirati detaljnije upute o dopuštenom korištenju alata AI za pojedine studentske aktivnosti, uključujući dopuštenja ili ograničenja u korištenju tijekom ispita ili drugih ocjenskih radova. Korištenje AI suprotno uputama nastavnika smatrat će se akademskom nečestitošću. U svakom trenutku mora se osigurati zaštita osobnih i osjetljivih podataka u skladu s relevantnom zakonskom regulativom. Alati

AI se nikada ne smiju koristiti za obradu i/ili pohranu osobnih podataka bez odgovarajućih mjera zaštite privatnosti. Istraživači su obvezni konzultirati se s izdavačima i tijelima financiranja istraživanja o smjernicama za korištenje AI u objavljivanju rezultata istraživanja, osiguravajući da se etičke i profesionalne norme u potpunosti poštuju.

CILJEVI POLITIKE

- 1) Povećati kvalitetu i učinkovitost učenja i podučavanja;
- 2) Unaprijediti znanstveni rad, uključujući analizu podataka, pisanje, vizualizacije i simulacije;
- 3) Razvijati digitalne i informacijske kompetencije studenata i nastavnika;
- 4) Osigurati transparentnu, etičku i odgovornu uporabu AI;
- 5) Zaštititi akademski integritet, privatnost i autorska prava;
- 6) Uskladiti praksu ustanove sa zakonodavstvom, dobrim praksama i međunarodnim standardima.

Smjernice za korištenje AI tijekom izrade studentskih radova

Studentima VEVU-a dopuštena je primjena alata AI u nastavi i učenju, ali na način da to bude u skladu s principima navedenim u ovom dokumentu. Studentima je dopušteno koristiti alate AI na sličan način kao i korištenje referenci, slika ili teksta koji nisu povezani s umjetnom inteligencijom, nego su pronađeni u znanstvenim i stručnim radovima ili pretraživanjem interneta.

Studenti smiju koristiti AI uz sljedeće uvjete:

- 1) Svaka uporaba AI mora biti navedena u poglavlju metodologije ili bilješci (navesti alat, inačicu, vrstu upita);

- 2) Student ostaje potpuno odgovoran za sadržaj generiran AI-jom;
- 3) Sadržaj se mora kritički provjeriti, uz posebno obraćanje pozornosti na:
 - a. točnost informacija,
 - b. izvore koje AI navodi,
 - c. rizik od plagijata,
 - d. pristranosti modela;
- 4) Zabranjeno je unositi osjetljive osobne podatke (npr. rezultate testa, imena pacijenata, privatne podatke kolega).

U slučaju nedoumice u vezi korištenja alata AI prilikom izrade radova, potrebno je konzultirati se s predmetnim nastavnikom ili mentorom koji će dati detaljnije upute za uporabu istih.

Smjernice za korištenje AI u nastavi

Primjena alata AI u nastavnom procesu treba biti usmjerena na unapređenje kvalitete obrazovanja, razvoj digitalnih kompetencija nastavnika i studenata te poticanje inovativnog i kritičkog pristupa učenju i podučavanju.

Prilikom integracije alata AI u nastavni proces, važno je osigurati transparentnost u korištenju i ograničenjima tih alata, te jasno objasniti studentima i ostalim sudionicima obrazovnog procesa svrhu i način njihove primjene. Nastavnici bi trebali biti svjesni potencijalnih ograničenja i izazova povezanih s točnošću, pristranošću i etičkim dilemama koje mogu nastati prilikom korištenja AI te aktivno raditi na njihovom adresiranju kroz kritičku evaluaciju i selektivnu primjenu alata.

Alati AI mogu biti od pomoći nastavnicima u, primjerice, planiranju nastave i izradi nastavnih materijala. Ovdje je važno imati na umu da tvrtke koje razvijaju te alate ne pružaju potpune informacije o tome na kojim bazama podataka i na kojem materijalu se alati baziraju. Baze podataka su velike, ali imaju vremenski ograničeni korpus podataka, što može značiti da alati nisu uvijek ažurirani aktualnim informacijama. Usto, mogu postojati problemi s pristranošću i netočnostima u samome modelu. Stoga je važno naglasiti da materijal generiran alatima AI treba pažljivo pregledati kako bi doista obuhvatio sadržaj kolegija i ciljeve učenja. Nastavnik može odlučiti o ograničenjima uporabe tehnologije za određene zadatke ako to zahtijeva

postizanje ishoda učenja kolegija. Ako nastavnik odluči omogućiti korištenje umjetne inteligencije ili ograničiti njezinu uporabu, mora dati jasne upute, kriterije ocjenjivanja i vremenske smjernice da bi student mogao izvršiti zadatak. Student je dužan pridržavati se prakse akademskog pisanja. Na zahtjev nastavnika, student je dužan opisati kako i/ili zašto je korištena tehnologija AI za rješavanje zadatka.

Nadalje, primjena AI u nastavi treba biti u skladu s relevantnim zakonskim okvirima, uključujući zaštitu osobnih podataka i prava na privatnost, što je od posebne važnosti u kontekstu obrade i analize studentskih podataka.

Smjernice za korištenje AI u znanstveno-istraživačkom i stručnom radu

VEVU je posvećeno osiguravanju integriteta znanstvenoga rada, promicanju inovacija te poštivanju pravila izdavača, privatnosti i povjerljivosti te etičkih standarda u upotrebi alata UI u istraživanju. VEVU potiče kritički pristup korištenju tehnologije, osiguravajući da upotreba alata AI nadopunjava, a ne zamjenjuje, vještine i intuiciju istraživača.

U skladu s navedenim, nužno je da istraživači:

- 1) pronađu načine za učinkovitu upotrebu alata AI u istraživanju;
- 2) budu svjesni da uporaba alata AI ne predstavlja plagijarizam (iako alati AI mogu proizvesti plagirani tekst);
- 3) kvantificiraju potencijalnu pristranost (engl. bias) sadržaja kreiranog alatima AI;
- 4) budu oprezni pri primjeni alata AI zbog potencijalnog generiranja pogrešnih podataka (tzv. halucinacije) i
- 5) potiču primjenu alata AI u istraživanju kao akademski alat na etički i legalno prihvatljiv te odgovoran način.

Prema politikama vodećih znanstvenih izdavača, alati AI ne mogu biti priznati kao autori zbog nesposobnosti preuzimanja odgovornosti za sadržaj. Stoga je nužno da svaki rad koji uključuje uporabu tehnologija generativne AI jasno identificira osobe koje preuzimaju odgovornost za rad. Autori su dužni transparentno navesti sve alate koji su korišteni tijekom istraživanja, uključujući detalje upotrebe u metodologiji rada, pratećem pismu i/ili zahvalama. Neki urednici

časopisa izričito zabranjuju korištenje slika generiranih alatima AI stoga se svaki autor treba informirati o mogućnosti korištenja takvih slika.

Recenzentima se ne preporučuje korištenje alata AI, a ako ih koriste u procesu recenziranja dužni su transparentno deklarirati svaku pomoć AI, uzimajući u obzir ograničenja i potencijalne probleme s povjerljivošću.

Smjernice za korištenje AI u administrativnim procesima

Administrativno osoblje ustanove smije koristiti alate umjetne inteligencije kao podršku u obavljanju svakodnevnih zadataka, uključujući izradu dopisa, pripremu materijala, organizaciju radnih obveza, prevođenje i slične administrativne aktivnosti. Pri tome je nužno pridržavati se pravila zaštite podataka, što znači da je strogo zabranjeno u sustave AI unositi osobne, povjerljive ili osjetljive informacije o studentima, zaposlenicima ili drugim osobama. Korištenje umjetne inteligencije ne može, niti smije, zamijeniti službene postupke, evidencije i procese koji su formalno definirani internim aktima ustanove ili zakonodavstvom; alati AI mogu biti samo pomoćno sredstvo, ali ne i zamjena za službenu dokumentaciju ili administrativne odluke.

U skladu s odredbama AI Acta i općim etičkim standardima akademske zajednice, korištenje umjetne inteligencije na ustanovi podliježe jasnim ograničenjima. Nije dopušteno automatizirano ocjenjivanje studentskih radova ili ispita bez izravnog i potpunog nadzora nastavnika. Također je zabranjena primjena sustava AI za masovno praćenje, nadzor, biometrijsko prepoznavanje ili bilo koju vrstu identifikacije studenata i zaposlenika, osobito ako se time zadire u privatnost i autonomiju pojedinaca. Ne smiju se koristiti sustavi koji automatski detektiraju nepravilnosti na ispitima ili sličnim provjerama znanja bez obvezne provjere i potvrde od strane nastavnog osoblja. Strogo je zabranjeno generirati lažne podatke, izmišljene citate, izmišljen sadržaj ili rezultate istraživanja, kao i koristiti umjetnu inteligenciju za manipulaciju informacijama ili za zamjenu autorskog intelektualnog doprinosa studenata, nastavnika i istraživača.

doc. dr. sc. Željko Sudarić prof. struč. stud.

